

Atıf Bilgisi: Dinvar-Pekşen, G. (2024). İklim iletişimi faaliyetleri: Ekosinema alanındaki bilimsel üretimi çerçevelemek. *İNİF E- Dergi*, 9(2), 129-151.

İKLİM İLETİŞİMİ FAALİYETLERİ: EKOSİNEMA ALANINDAKİ BİLİMSEL ÜRETİMİ ÇERÇEVELEMEK

Arş. Gör. Dr. Gülseren DİNVAR PEKŞEN*

DOI: 10.47107/inifedergi.1514758

Araştırma Makalesi**

Başvuru Tarihi: 13.07.2024

Kabul Tarihi: 18.09.2024

Öz

Bu çalışma, “ecocinema” anahtar kelimesi doğrultusunda Scopus veri tabanında bulgularanan 2010-2024 yılları arasında yayımlanmış bilimsel çalışmaların bibliyometrik analizini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmanın amacını gerçekleştirmek için analiz birimi olarak 2010-2024 yılları arasında yayımlanmış 522 çalışma verisine ulaşılmıştır. Scopus veri tabanında yer alan çalışmaların bibliyometrik verileri görsel haritalara dönüştürülmüş ve program destekli haritalar analiz edilerek yorumlanmıştır. Araştırmada; “ecocinema” anahtar kelimesi etrafında 230 makaleye, 154 kitap bölümüne, 70 kitaba, 40 derlemeye 19 editoryal yayına, 5 konferans bildirisine, 4 not verisine ulaşılmıştır. Veri setlerine göre “ecocinema” konusuna ilişkin; 506 yayın İngilizce, 7 yayın İspanyolca, 4 yayın Portekizce, 2 yayın Fransızca ve Çince, Lehçe, Boşnakça, Litvanyaca dillerinde 1'er yayın üretilmiştir. Ekosinema alanına ilişkin çalışmaların 46 farklı ülkeden araştırmacı/yazarlar tarafından üretildiği kayıt altına alınmıştır. Ülkeler arasında; ABD 163, Birleşik Krallık 72 yayınlı lider konumdayken, Avustralya 43, Kanada 23, İspanya 20 yayınlı diğer ülkelerden daha fazla üretim faaliyetleriyle dikkat çeken ülkeler arasında listelenmiştir. Atıf- yazar oran grafiğinde atıf sayısı bakımından; Willoquet- Paula Maricondi, Pat Brereton, Sean Cubitt, Pietari Kääpä alanda öne çıkan araştırmacılar arasında bulgulanmıştır. Screen, Palgrave Studies in Media And Environmental Communication, ISLE, Nature dergileri ise; yayıncılık faaliyetleriyle en öne çıkmaktadır. En sık kullanılan anahtar kelimelerde ise; “ecocriticism”, “environment”, “anthropocene”, “nature” kelimeleri tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen tüm veri setleri, sonuçlar, literatürdeki diğer çalışmalardan elde edilen bulgular eşliğinde yorumlanarak paylaşılmıştır. Çalışma iklim krizi derinleşirken, iklim iletişimi adına faaliyetler yürüten ekosinema deneyiminin hangi dikkatler üzerinden, ne yönde tartışılmakta olduğunu tespit edilmesi ve kültürel alandaki boşlukların, ihmal edilen konu başlıklarının deşifre edilmesi bakımından geniş bir potansiyele sahiptir.

Anahtar Kelimeler: *Ekosinema, iklim iletişimi, ekofilm, ekoeleştirici, bibliyometrik analiz*

---

* Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü, E-Mail: gulseren.dinvar@comu.edu.tr. ORCID: 0000-0002-5147-3014

** Yazar, makalede araştırma ve yayın etiğine uyulduğuna ve kullanılan fikir ve sanat eserleri için telif hakları düzenlemelerine riayet edildiğine yönelik beyanda bulunmuştur.

CLIMATE COMMUNICATION ACTIVITIES: FRAMING SCIENTIFIC PRODUCTION IN THE FIELD OF ECOCINEMA

Abstract

This study aims to reveal the bibliometric analysis of scientific studies published between 2010 and 2024 found in the Scopus database in line with the keyword "ecocinema". In order to realize the aim of the study, 522 studies published between 2010-2024 were accessed as the unit of analysis. The bibliometric data of the studies in the Scopus database were transformed into visual maps and the program-supported maps were analyzed and interpreted. In the research; 230 articles, 154 book chapters, 70 books, 40 reviews, 19 editorial publications, 5 conference proceedings, 4 notes data were reached around the keyword "ecocinema". According to the data sets, 506 publications on "ecocinema" were produced in English, 7 in Spanish, 4 in Portuguese, 2 in French and 1 publication each in Chinese, Polish, Bosnian and Lithuanian. It has been recorded that studies on ecocinema were produced by researchers/authors from 46 different countries. Among the countries, the USA is the leader with 163 publications, the United Kingdom with 72 publications, Australia with 43, Canada with 23, and Spain with 20 publications are listed among the countries that attract attention with more production activities than other countries. In terms of the number of citations in the citation-author ratio graph; Willoquet- Paula Maricondi, Pat Brereton, Sean Cubitt, Pietari Kääpä were found among the prominent researchers in the field. Screen, Palgrave Studies In Media And Environmental Communication, ISLE, Nature journals stand out among the journals that produce the most publications in the field. The most frequently used keywords were "ecocriticism", "environment", "anthropocene", "nature", "film". All data sets and results obtained within the scope of the research are interpreted and shared in the light of findings from other studies in the literature. As the climate crisis deepens, the study has a wide potential in terms of determining through which attention and in what direction the ecocinema experience, which carries out activities on behalf of climate communication, is being discussed and deciphering the gaps and neglected topics in the cultural field.

Keywords: *Ecocinema, climate communication, ecofilm, ecocriticism, bibliometric analysis*

Giriş

Bu çalışmada “ecocinema” anahtar kelimesi doğrultusunda Scopus veri tabanında yer alan bilimsel çalışmaların bibliyometrik analizi üzerinden, iklim iletişimi faaliyetlerini değerlendirmeyi amaçlanmaktadır. Bu amaçla çalışmanın ana sorunu; “iklim iletişimi konusunda kültürel alanda önemli yayıncılık faaliyetleri yürütmekte olan ekosinema çalışmalarının genel durumu ve bibliyometrik analizi nedir?” olarak belirlenmiştir. Scopus veri tabanında yer alan ekosinema anahtar kelimesine ilişkin araştırmaların bibliyometrik yöntemle haritalandırılmasına dayanan çalışmada; daha yüksek atıf oranlarına ve toplam bağlantı gücüne sahip olan yayınların ülkelere, yazarlara, organizasyonlara, yayıncılara, iş birliklerine, kelime gruplarına dair görsel haritalar analiz edilecektir.

Yayınlara bibliyometrik veri setleri; atıf sayıları, yazar/yazarlar, çalışma başlıkları, ülkeler, yazarların bağlı oldukları kurumlar, organizasyonlar, kelime grupları ve iş birliklerinden oluşmaktadır. Çalışma verilerinin bibliyometrik yöntem aracılığıyla değerlendirilmesi ve yıllara, yazar(lara), ülkelere, atıf oranlarına, en sık kullanılan anahtar kelimelere göre bulut kümelerine ayrılarak görselleştirilmesi; iklim iletişim faaliyetlerinin genel yönelimlerinin yıllara, bölgelere göre nasıl değiştiğini gözlemlemek ve kayıt altına almak anlamına gelmektedir. Dolayısıyla bu ve benzeri çalışmalar hem ekolojik çalışmalar alanındaki literatürün hem de henüz yeni sayılabilecek iklim iletişimi alanındaki çalışmaların genel yönelimlerini saptamak adına önemlidir. Ayrıca araştırma çıktılarının nicel değerlerle açıklaması, veriler üzerinden ekosinema alanının çerçevelendirilmesine, somutlaşmasına da katkı sağlar niteliktedir. Bu çalışmada da “ecocinema” anahtar kelimesi doğrultusunda, Scopus’ ta yer alan tüm araştırma verileri, bibliyometrik yöntemle görsel haritalara dönüştürülecek ve literatür nicel veriler üzerinden nitel olarak yorumlanacaktır.

Veri tabanı olarak Scopus’un tercih edilme nedeni, sosyal bilimler alanına dönük araştırmaların potansiyel olarak daha fazla oranlarda indexlenmesi nedeniyledir. Literatürdeki

genel yönelimleri, veri setlerinin arasındaki ilişkileri, yeni araştırma alanlarını krono-mantıksal olarak da gruplandırılan sistematik çalışmada, görsel haritalar üzerinden iklim iletişimi alanındaki bilimsel yayıncılığa dair bulgular paylaşılmaktadır. Konuya bağlı olarak yapılan yayınlarda ihmal edilen, zayıf bırakılan alanlar deşifre edilmeye çalışılmıştır. Çalışma verilerinin bibliyometrik yöntem aracılığıyla değerlendirilmesi ve yıllara, yazar(lara), ülkelere, atıf oranlarına, en sık kullanılan anahtar kelimelere göre bulut kümelerine ayrılarak görselleştirilmesi, ekoloji ve sinema kavuşumuna ilişkin derli toplu bir gözlem alanını tesis edebilmektedir. Araştırma verilerinin değerlendirilmesi, ekolojiyle temasları güçlü bir sinema alanının tanımlanması, konunun ne yönde, hangi dikkatler üzerinden tartışılmakta olduğunun saptanması, alandaki boşlukların tespit edilmesine ve giderilmesine imkân sağlamaktadır.

Bu bakımdan çalışma, kurumsallaşma pratiği henüz yeni şekillendirilen bir alana ilişkin önemli bulgu ve sonuçları ekoeleştirel perspektiften yorumlayarak, iklim iletişimi faaliyetleri konusunda bir çerçeve sunmaktadır. İklim krizi derinleşirken, iklim iletişimi adına faaliyetler yürüten ekosinema deneyiminin hangi dikkatler üzerinden, ne yönde tartışılmakta olduğun tespit edilmesi ve kültürel alandaki boşlukların, ihmal edilen konu başlıklarının deşifre edilmesi bakımından çalışma geniş bir potansiyele sahiptir.

1. Kavramsal Çerçeve

İnsan türünün oluşturduğu kültürel ortamda “medeniyet” çatısı altında kendi dışındaki diğer canlılarla tam ve bütüncül olarak uyumlu yaşayamaması, ekosistemin diğer üyelerini yok sayması ya da kendi menfaatine hizmet eder konuma indirilmesi küresel antropojenik sorunları kaotik bir noktaya sürüklemiştir. Özellikle yirminci yüzyılın sonlarından itibaren kültürel alana ait “insan aklıyla yapılandırılan” tüm sistem yapılarının yeniden değerlendirilmesi ve kurumsal bir çatı altında, ekosistemin faydası lehine yenilerinin tasarlanması iklim sorunun çözüme kavuşması adına önemli bir gereksinim haline gelmiştir. Yirminci yüzyılın ikinci yarısından sonra antropojenik etkilere bağlı olarak derinleşen iklim krizi neticesinde ekolojik çalışmalar alanında da bir dizi yeni yaklaşım belirmeye başlamıştır. Bu kaotik, sorunlarla yüzleşmenin zorunluluk haline geldiği ortam, akademik alanları da dönüştürmüştür. Ekolojiye ve doğaya dair hatalı kurguların yeniden inşa süreci, toksik söylemlerin terk edilme çabası yeni çalışma alanlarının doğmasına imkân tanımıştır.

Ekosisteminin temel ihtiyaçlarına, anahtar meselelerine yönelimin zorunluluk içermesi, yeni uzmanlık alanlarının belirmesine ve konunun daha spesifik alanlarda da tartışılmasına vesile olmuştur. Bu doğrultuda yeni vizyonların, paradigmaların, disiplinlerin ekomerkezci ilkeler ekseninde doğması elbette sürpriz bir gelişme değildir. Nitekim mevcut gidişattaki olumsuzlukların önemli bir kısmının, doğa ve doğa canlılarına yönelik hatalı bakış açılarından, kusurlu bir hiyerarşik düzen algısından, araçsallaştırılan akıldan, temsil sistemlerindeki bilinç eksikliğinden kaynaklandığının farkındalığı ekoeleştirel içerisinde de pek çok özel alanın belirmesini tetiklemiştir. Ekoeleştirel, ekosistemin refahına ve sürdürülebilirliğine odaklanan, insanın üstünlüğüne dayanan hiyerarşik yapıları reddeden, ekosistemin tüm üyelerine eşit değerlilik ilkesiyle yaklaşan, ekomerkezci ilkeleri benimseyen eleştirel yönü oldukça güçlü bir yöntemdir. 1970’li yıllarda edebi metinlere ekolojik hassasiyetler gözetilerek bakma ihtiyacıyla doğmuştur. Ekosisteme ve iklime dönük mücadele alanının sinema ve medya metinlerini de içeren bir alana doğru yönelmesiyle, ekoeleştirel çalışmalar alanı da tüm kültür anlatılarını kapsamına alacak biçimde genişlemiştir. Özellikle yirmi birinci yüzyılda ekoeleştirel yaklaşımın içinde çatallanarak alt kırılımlar halinde gelişme göstermeye başlayan; ekosinema, ekofeminizm, ekososyalizm ve ekomedya gibi yeni yaklaşımlar belirmeye başlamıştır.

“Ekoeleştirisinin ana dergisi ISLE’da çıkan bilimsel yazılardan da anlaşıldığı üzere, ekoeleştiri artık edebiyat, kültür ve toplumbilim kuramlarını geniş bir yelpazede kullanan çok sesli bir araştırma alanına sahiptir” (Oppermann, 2012, s.25). Bu disiplin, modern tüketici yaşam kültürünün ekolojik sorunlarda ne kadar belirleyici bir rol oynadığını da ele almaktadır. Ekoeleştirisinin bir alt kırılımı, kümesi olarak dikkat çeken ekosinema yaklaşımı da sinema disiplininin ekolojiyle olan ilişkisine odaklanmaktadır. İklim konusuna dair bilinçlilik duvarını sinema aracılığıyla da kurmayı iklim iletişim faaliyetlerine destek olmayı hedeflemektedir. Bu bakımdan ekoeleştiri, ekosinema ve diğer ekoloji/çevre temelli çalışmalar; “yapıcı bir görev ortaklığı, çevresel adalet aktivistleri, çevre politikaları ile ilgilenen toplum bilimciler arasındaki bağları güçlendiren bir diyalog” kurma amacıyla iklim iletişimini desteklemektedir (Shriver- Rice ve Vaughan, 2020, s.4). “Ekoeleştiri, -ekoliteratürü- neredeyse tüm standart disiplinlere entegre etmeye hazırdır. Peki bu neden önemli olmalıdır? Çünkü bu tür okumalar zihni ve ruhu zenginleştirerek genişletir, insanı doğaya katılmaya iter. Okurlar ve değişim ajanları tehlike altındaki yaşam alanı için yaratıcı katılımı bulmaya hazır hale gelir” (Wallace, 1994). Nitekim Allison B. Wallace’in ifadesiyle “değişim ajanlarının”, aktivizm hedefi taşıyan bilim çevrelerinin ve diğer araştırmacıların yaratıcı duyuları; sinema disiplini içerisinde de karşılık bulmaya başlamıştır.

Ekolojik bilinçliliğin, iklim eyleminin kültür anlatıları kanalıyla da potansiyel olarak beslenmesi görüşünü tetiklemiştir. Ancak bir kültür anlatısı olan sinema filmlerine ekoloji ve doğa perspektifinden bakma, filmleri çözümleme fikri ilk somut örneklerine doksanlı yılların sonunda kavuşabilmiştir. Keza ABD’de 1989’da kurulan ve kâr amacı gütmeyen diğer bir organizasyon olan, Çevreci Medya Birliği (EMA) de çevre bilincinin medya metinlerinde nasıl yaygınlaşabilirliği konusunda çalışmalar yürütmekte, kitle iletişim faaliyetlerini yeşil kültüre adapte etmeyi desteklemektedir. Bu kapsamda Çevreci Medya Birliği (EMA) tarafından 1991 yılında takdim edilmeye başlanan, “Çevreci Medya Ödülleri”; her yıl “çevresel konularda kamu bilincini artıran ve bu konularda kişisel eylemlere ilham veren film ve televizyon yapımlarını onurlandırmaktadır” (EMA, 2024). Günümüzde de tüm ana ilkelerini ve literatür tekniğini ekoeleştirel yöntem doğrultusunda inşa eden ekosinema yaklaşımı; sinema disiplininin tüm süreçlerine -üretim, dağıtım, tüketim aşamalarına- ekolojik perspektiften yaklaşmayı esas almaktadır.

Ekosinema çalışmalarının ilk örnekleri, erken dönem ekoeleştiri ile benzer bir eğilim içerisinde. İlk dönem akademik çalışmalar oldukça sınırlı, sadece doğa odaklı birtakım aktivist belgesel film türleri özelinde, dar bir alandadır. 2000’li yıllarla birlikte bu algı da değişmiş -yine ekoeleştiri de yaşandığı gibi- pek çok farklı tür ve içerikteki film örnekleri ekosinema kapsamına dahil olmaya başlamıştır. Bugün ekosinema ile ilişkilendirilen her film üzerinden; “kostümlü dramalar, yüksek teknolojiye özel efekt şenlikleri aracılığıyla doğanın anlamları ve insanın doğadaki yeriyle ilgili karmaşık müzakerelerin izleri sürülebilir” (Cubitt, 2005, s.4). Nitekim Rust, Monani, Cubitt ve ekosinema yaklaşımını benimseyen pek çok araştırmacı daha; her filmin, konu ve içeriklerinden bağımsız potansiyel olarak ekoloji bağlamında incelenebileceği fikrinde oydaşma içerisinde. Neyin “ekosinema”, neyin “çevresel film” kategorisinde değerlendirilebileceği konusunda çeşitli fikir ayrılıkları olsa da alandaki çalışmalar tüm filmleri kapsayacak ve eleştiri malzemesine dönüştürecek biçimde ilerlemektedir.

1.1. Ekosinema ve iklim iletişimi

Ekosinema, sinema disiplini yoğun biçimde etkileyen olgu ve formasyonları; tarihsel materyalizm, rasyonalizm, pragmatizm, kapitalizm vb. ekoeleştirel perspektiften yorumlar. Ekoeleştirel teorinin bir alt birleşeni, özel bir dalı olarak kabul edilen ekosinema filmlerin ekosistemine, doğa- kültür ilişkisine ekomerkezci ilkeler doğrultusunda odaklanır. Kültürel bir metin olma özelliği de taşıyan sinema anlatılarının doğayı betimlerken başvurduğu görsel ve işitsel materyallerin ekomerkezci analizini esas alır. Ekosinema, doğa canlılarına ilişkin olarak filmin benimsediği temsil stratejisinin insanmerkezci mi yoksa ekomerkezci mi ilkelere dayandırıldığı, filmde tasvir edilen doğa canlılarına ilişkin bakış açılarının ne yönde kurgulandığını incelemek adına önemli bir gözlem alanı sunar. “Ekofilm eleştirmenleri için sinema ve ekosinema çalışmaları, dünyayı algılamanın farklı bir yolunu, bireysel insan arzularını ahlaki evrenin merkezine yerleştiren insanmerkezci bakışın katı perspektifi dışında görmemizin olanaklarını fark etmemizi sağlar” (Monani ve Cubitt, 2013, s.11).

Ekosinema “kültürel üretim içerisinde çevrecilik ve doğanın temsil edildiği geleneksel yöntemleri sorgulamaya dayanan yorumlayıcı bir stratejidir. Dahası, bir dizi farklı sanatçı ve yapımcı için bilinçli bir film pratiği tanımıdır. Hem filmleri incelemenin bir yolu hem de film metinlerinin üretim pratiklerine etik-çevresel bir yaklaşımdır” (Kääpä, 2014, s.3). Ekosinema ekoeleştirel karakteristik yapısıyla; filmin tüm süreçlerini inceleyen, filmin ekolojiyle kurduğu temaslara odaklanan, merkez pozisyonu tanımlayan, kültürel alanı ekolojik dikkatler çerçevesinde dönüştürmeyi amaçlayan, bu anlamda aktivizm hedefleri de olan bütüncül bir yaklaşım olarak dikkat çekmektedir. Cubitt’e göre (2005, s.4); ekosinemanın bu ufku, insanlarla çevreleri arasında kopan bağları onarmaya yönelik içten bir farkındalığı harekete geçirebilir. Bu bakımdan ekosinema filmlerin çevresel duyarlılığı ve sürdürülebilirliği teşvik etme potansiyeline odaklanan bir film üretim, tüketim, dağıtım alanını var etme mücadelesi, iklim kültürünü yaygınlaştırma girişimidir.

Ekosinema teriminin ilk kullanımına Roger C. Anderson’ın *Ecocinema: A Plan for Preserving Nature* [Ekosinema: Doğayı Koruma Planı] adlı kısa eleştiri yazısında rastlanmaktadır. Anderson bu çalışmasını ilk olarak 1966 yılında Arboretum Üniversitesi’nin *Arboretum News* dergisinde yayımlamıştır. Daha sonra 1975 yılında *BioScience* dergisinde de aynı başlıkla yayımlanan eleştiri metninde; modern insanın doğal yaşam alanlarından giderek uzaklaşmasına ve doğayı tahrip etmesine yönelik birtakım eleştiriler ön plandadır. Anderson kirlikle ve doğa tahribatıyla başa çıkılmasına ilişkin mevcutta var olan sistemlerin ve önerilerin pek çoğunun hem radikal hem de uzlaşılması güç ve masraflı süreçler olduğu fikri üzerinde durur. Doğayı korumanın bir yolu olarak sunduğu öneri ise bugün ekosinemanın temel hedefleriyle uyum gösterir niteliktedir.

Anderson ekosinemayı şu ifadelerle açıklar. “Sinema filmleri tüm uygun görüntülerin, seslerin ve kokuların bir araya getirileceği, rafine edileceği ve doğanın kendisinden çok daha üstün bir sanat formu üretmek için geliştirileceği belirli özel tiyatrolarda (bunlara ecocinemas denmesini öneriyorum) gösterilmelidir” (Anderson, 1975, s.452). Anderson’ın “doğal, basit, masrafsız ve estetik açıdan da sağlam” olarak ifadelendirdiği bu öneriler ekosistem alanındaki tüm organizmalarının örneklerinin fotoğraflanması, filme alınması ve bunları doğal ortamlara benzeyen simüle edilmiş, özel koşullara sahip salonlarda gösterilmesi şeklinde bir dizi düzenleme adımlarını içermektedir. Anderson yer yer ironiler içeren de bu metninde “doğal” dünya düşkünü olarak tanımlanan doğaseverler dahi eleştirilmektedir. Bu deneyimden tüm seyircilerin memnun

kalacağı ve doğa konusunda bilinç kazanarak, bir kuşa ikinci kez kötü gözle bakamayacağı fikrini paylaşır. Doğanın kendisi kadar, hatta ondan daha hakiki bir evreni garanti edecek olan ekosinema ile insanların korkuları yatıştırdığında, kirlilik sorunuyla da başa çıkılabilecektir (Anderson, 1975, s.452). Dijital teknolojilerle uyumlu bir sinema üretim pratiğini içeren bu yaklaşım günümüzdeki VR ve 7D vs. gibi sinema teknolojilerinin başvurduğu artırılmış, gerçeklik ilkelerine karşılık gelmektedir. Bu sistem pek çok duyu sistemini görüntülerle eşleştirme ve gerçeklik deneyimini yükseltme girişimlerini tarif etmektedir. Ancak Anderson'ın öngördüğü gibi, "kontrollü iklimler" yaratarak ve izleyicilerin doğayla ilişkilerini onarmalarına yardımcı olacak "ekolojik" bir deneyim sağlama fikri her ne kadar ilgi çekici olsa da pratikte bu tür bir sinema anlayışının gerçekleşmesinin önünde karmaşık engeller silsilesi söz konusudur. Her şeyden önce Anderson'ın bahsettiği sistem yapısı teknolojik gereksinimlere muhtaçtır. Ekosinema filmlerinin gerçekçi ve kapsamlı bir doğa deneyimi sunabilmesi için kontrollü iklimlerin yaratılması pahalı ve zorlayıcıdır. Bu durum dahi sinemanın erişilebilirliğini ve kitlesel etkisini sınırlamaya yeterlidir. Keza günümüzde de ne filmler ne de filmlerin deneyimlendiği mekanlar/sinema salonları ekolojik bir amaç etrafında tesis edilmiş değildir. Bu nedenle de "ekosinema" ancak 3D, 5D, 7D gibi artırılan gerçeklik boyutları düzeyinde, "eko" bilinci olmadan gelişim gösterebilmiştir.

Roger C. Anderson'ın ardından Jhan Hochman'ın 1998 tarihli *Green Cultural Studies: Nature in Film, Novel, and Theory* [Yeşil Kültürel Çalışmalar: Filmde, Romanda ve Teoride Doğa] adlı kitap çalışması ve Gregg Mitman'ın 1999 tarihli *Reel Nature: America's Romance with Wildlife on Film* [Gerçek Doğa: Vahşi Yaşam Filmlerinde Amerikan Romansı] adlı kitap çalışmaları da 2000 öncesi dönemde ekosinema adına iki değerli kaynak olarak öne çıkmaktadır. Hochman ve Mitman'ın ekosinema alanının ilk örnekleri olarak değerlendirilen bu çalışmalarının ardından 2000'li yıllarda doğa ve sinema kavuşumuna ilişkin daha pek çok çalışma birbiri ardına yayımlanmaya başlanır. Derek Bousé'un *Wildlife Films* [Yaban Hayat Filmleri], David Ingram'ın *Green Screen: Environmentalism and Hollywood Cinema* [Yeşil Ekran: Çevrecilik ve Hollywood Sineması] adlı kitap çalışmaları da 2000 yılında yayımlanan alanın en öncü kaynaklardır.

Ekosinema terimini Anderson'ın ardından kullanan ilk isim ise Scott MacDonald olur. MacDonald, 2004 yılında *ISLE: Interdisciplinary Studies in Literature and Environment*'e yayımlanan *Toward an Eco-Cinema* [Eko-sinemaya Doğru] adlı makalesinde, ekosinema'nın güncel karşılığına ilişkin ilk izlenimlerinden, farklı filmleri ekolojik bir yaklaşımla irdeleyerek bahseder. Bu makale de MacDonald ekosinema terimini "modern yaşam makinesi içinde bahçe gibi bir şey geleneksel tüketimin edenic (cennetimsi) soluklanma alanı" olarak tanımlar (MacDonald, 2004: 109). 2013 yılında *The Ecocinema Experience* [EkoSinema Deneyimi] adıyla tekrar yayımlanan çalışmada ise MacDonald: "izleyicilere sabır ve farkındalığı modelleyen ve sürekli bilinç niteliği kazandırmak adına; doğal dünyanın bir tasvirini sunan, doğal çevreye bağlılıkla onu derinlemesine takdir eden" sinema deneyimlerini ekosinema'nın örnekleri olarak kabul eder (MacDonald, 2013, s.19).

Ekosinema araştırmacıları söz konusu temsil yapılarının filmin genel mesajı ve izleyiciye aktarmayı amaçladığı söylem, kod dizgeleri konusunda araştırmaları özellikle önemser. Çünkü kültürel alanda da içselleştirilmesi beklenen ekolojik dönüşümün gerçekleşmesi ancak kültür anlatılarındaki inşanın yeniden değerlendirilmesi ve onarılmasıyla mümkün olabilir. Bu nedenle filmlerin hem görsel hem de işitsel olarak; neyi, nasıl, ne amaçlarla, ne sıklıkla öne çıkarmakta olduğu ekosinema araştırmalarının konuları arasındadır. Filmlerde iş başında olan çevresel ideolojilerin etkileşimini analiz etmeyi, sinemasının çevresel konuları nasıl temsil ettiğini

incelemeyi ve filmlerde tasvir edildiği şekliyle insan ve çevre arasındaki ilişkiyi araştırmayı içerir (Ingram, 2010). Ancak ekosinema yaklaşımı sadece bununla sınırlanmaz.

Ekosinema, tüm bu özellikleri ve kültürel dönüşüm hedefiyle sinema sanatı için de adeta doğanın ve doğa canlılarının kıymetli olduğuna dair adeta bir manifesto niteliğindedir. Doğanın ve doğa canlılarının filmlerde salt estetik duygular uyandıracak haz unsuru olarak malzeme ya da konu edinilmesi durumuna tamamen karşıt argümanlar geliştirerek iklim lehine bir sinema anlayışını tesis etmeyi hedefler. Bu anlayışa göre; anlatılarda doğa ve doğa canlıları başlı başına yaşama ait değerler olarak konu edilmelidir. Ekosinema yaklaşımına göre pek çok sinema filminde temsil edilen doğa ve doğa canlıları; insanmerkezci bir kurgunun içinde kimi zaman sadece bir manzaraya, şık bir art alana insan hayatının hoş bir eşlikçisine, süsüne, oyuncuğuna, indirgenerek sömürü malzemesine dönüştürülmektedir. Kamera turistik bir gözle doğanın güzelliklerini panoramik olarak peyzaj düzeyine indirgeyerek, izleyicilerin doğayı görsel olarak tüketmesine (consuming gaze) olanak sağlamaktadır (Berila, 2010, s.117-119). Bu estetik haz yakalama ve köpürtme tutkusu da sömürünün ve insanmerkezci algının bir başka tezahürüdür. Adrian Ivakhiv gibi ekoeleştirmenler ise anaakım sinemada doğanın yüceltilmek, estetize edilmek suretiyle, ekolojik bilincin gelişmesine katkı sağladığını iddia eden Brereton gibi ekoeleştirmenlere güçlü itirazlarda bulunmaya devam etmektedirler. Ivakhiv'e göre; (2013) anaakım sinema aslında doğayı güzelliği gibi görünerek başka bir sömürü politikasını işletmeye ve başka bir boyuttan doğayı tüketmeye, ekosistem algısına zarar vermeye devam etmektedir.

Öte taraftan ekoeleştirmenler, ekosinema araştırmacıları kültür anlatıları arasında özellikle sinema filmlerine ekoeleştirel teori ile yaklaşmanın iki temel noktada yüksek önem derecesine sahip olduğu konusunda uzlaşa halindedirler. Birincil neden, sinema yapıtlarının duyarlarla, duyumsama ile temas halinde olan bir sanat formuna dönüşebilme potansiyelinin olmasıdır. İkincil neden ise sinema filmlerinin; etkileyici ve haz uyandırıcı bir sanat formu olmalarının yanı sıra, kitlelere bir fikri ekme ve kitleleri harekete geçirebilme açısından da son derece güçlü bir kitle iletişim aracı olabilme potansiyelidir. Bu bakımdan sinema metinleri, edebiyat metinlerinden daha yayılcı ve daha hızlı reaksiyon alabilme alanına sahiptir. İklim iletişimi faaliyetlerinin de amacı iklim adına farkındalık sağlayarak, kültürel alanda dönüşümü başlatmaktır. Ekosinema alanına ilişkin dağınık, sınırlı sayıda çalışma olsa da Rust ve Monani (2013, s.4); alandaki çalışmaların hızla artmasıyla doğa konusundaki farkındalıkların ve değişim hareketinin somut nüvelerinin artacağı düşüncesini paylaşmaktadırlar. Nitekim ekosinema yaklaşımının gelişmesi ve eleştiri sisteminin şekillenmeye başlaması; 2000'li yıllarla birlikte hem düşünsel hem de pratik olarak aşamalar kaydetmeye devam etmektedir.

2. Yöntem

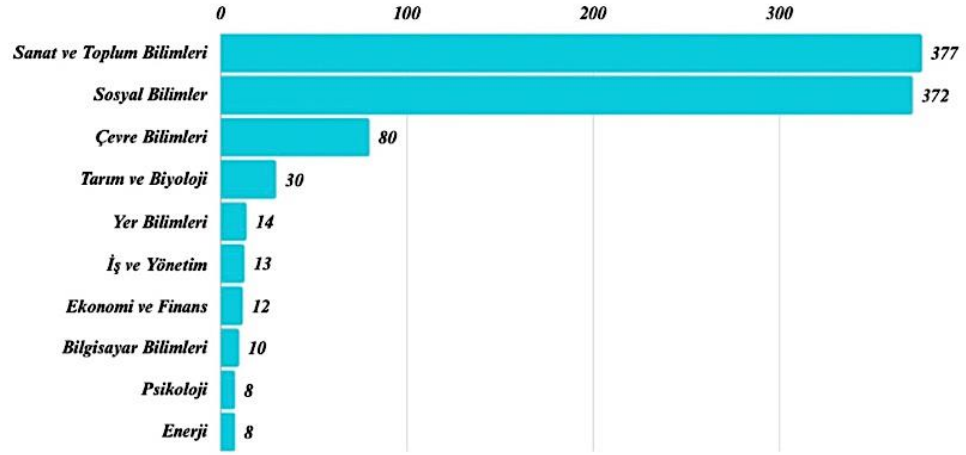
2.1. Araştırma Evreni ve Sınırlılıkları

Bu çalışma, "ecocinema" anahtar kelimesi doğrultusunda Scopus veri tabanında bulguların 2010-2024 yılları arasında yayımlanmış bilimsel çalışmaların bibliyometrik analizini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmanın amacını gerçekleştirmek için 2010-2024 yılları arasında yayınlanmış 522 çalışma verisi ulaşılmıştır. Araştırmanın kapsamı; ekosinema konusuna ilişkin ilk yayınların üretildiği 2010 yılından günümüze değin Scopus veri tabanında yer alan çalışmalar özelinde sınırlanmıştır. Scopus veri tabanı üzerinden, 08 Haziran 2024 tarihinde, "ecocinema" anahtar kelimesi doğrultusunda tüm alanlarda yapılan taramada 522 bibliyometrik analiz verisi CSV dosya uzantısı olarak dışa aktarılmıştır. VOSviewer 1.6.20 paket yazılımı kullanılarak bulguların verileri analiz edilmiş ve görselleştirilerek yorumlanmıştır.

Araştırma bulgularına göre “ecocinema” anahtar kelimesi etrafında 230 makaleye, 154 kitap bölümüne, 70 kitaba, 40 derlemeye 19 editoryal yayına, 5 konferans bildirisine, 4 not verisine ulaşılmıştır. Bu çalışmalar 506 İngilizce, 7 İspanyolca, 4 Portekizce, 2 Fransızca ve 1’er Çince, Lehçe, Boşnakça, Litvanyaca dillerinde olmak üzere; 34 farklı ülkeden araştırmacı yazarların katkılarıyla üretilen yayınlardır.

Yayımların büyük bir bölümü; sanat ve toplum bilimleri, sosyal bilimler, çevre bilimleri, tarım ve biyoloji bilimleri alanındadır. Grafik 1. de çalışmaların disiplinlere göre üretim grafiği paylaşılmaktadır.

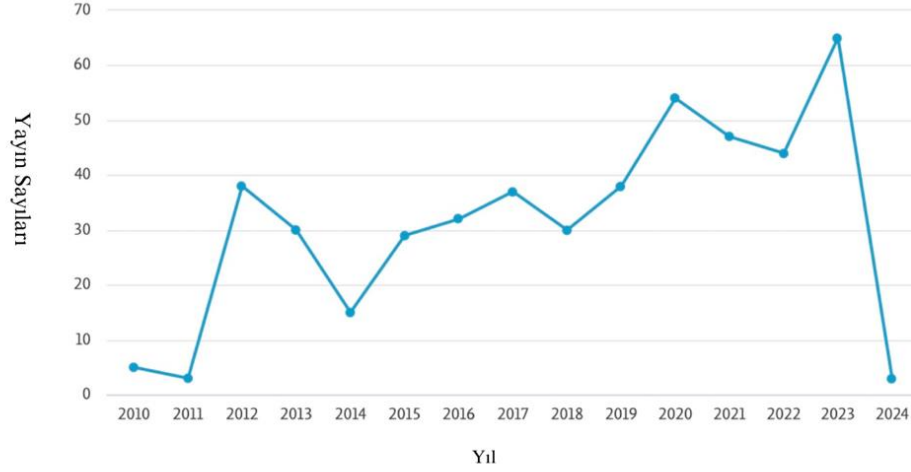
Grafik1. Ekocinema Konusunun Disiplinlere Göre Üretim Grafiği

Yayınlanan çalışmaların yıllara göre dağılım grafiğini gösteren Grafik 2. ekosinema konusuna ilişkin ilk yayınların üretilmeye başladığı 2010 yılından 2024 yılına kadar üretilen yayınların niceliksel verilerine dayanmaktadır.

Grafik 2. Ekosinema Yayınlarının Yıl Bazlı Grafiği

Araştırma bulgularıyla şekillenen Şekil 2. grafiğinden de okunabildiği gibi; 2024 yılında 34, 2023 yılında 71, 2022 yılında 45, 2021 yılında 50, 2020 yılında 58, 2019 yılında 39, 2018 yılında 33, 2017 yılında 38, 2016 yılında 33, 2015 yılında 29, 2014 yılında 16, 2013 yılında 30, 2012 yılında 38, 2011 yılında 3 2010 yılında 5 yayın üretilmiştir. Ekosinema ile ilgili yayınların özellikle 2019 yılından sonra artma eğilimi sergilediği görülmektedir. Özellikle 2014 sonrası dönemde- stabil olarak olmasa da- üretilen yayınların nicel olarak artma eğilimi sergilemektedir.

2.2. Veri Analizi ve Teknik

Bibliyometrik yöntem, kayıtlı bilginin özelliklerinin ve eğilimlerinin incelenmesinde sayısal verilere ve bilimsel çalışmaların grafiksel yorumuna dayanan nicel bir araştırma yöntemidir (Patra, Bhattacharya & Verma, 2006). Akademik çalışmalarda literatürü çerçevelemek için son yıllarda sıklıkla kullanılan etkili bir tekniktir, araştırmacıların konuya ilişkin güçlü gözlemler yapmasına olanak tanır ve bilimsel iletişimin yapısını ve sürecini incelemek için veri setleri sağlar (Borgman & Furner, 2002). İlk kez 1969 yılında Alan Pritchard tarafından kullanıldığı kabul edilen bibliyometri, nicel ve nitel analizi birlikte işletme mantığına dayanır. Nitekim Pritchard da bibliyometriyi “istatistiksek bibliyografi” tekniğine bir alternatif olarak kullanmış, sayım ve yorumlayıcı analiz yoluyla özel bir disiplinin tüm süreçlerine hâkim olmayı hedeflemiştir. Pritchard bibliyometriyi; matematiksel ve istatistiksel yöntemlerin kullanılması şeklinde tanımlamıştır (Lawani, 198, s.294). Bibliyometrik analizin bilimsel literatürü nicel ve nitel özellikler barındırır. Araştırma alanlarının ve kurumların performansını değerlendirmek, bilimsel trendleri belirlemek ve araştırma ağlarını haritalamak için kullanılır. Bibliyometrik analiz tekniği performans analizi ve bilim haritalaması tekniği olmak iki ana kategoriye ayrılır (Donthu vd., 2021, s.287). Yayın sayısı, belirli bir zaman diliminde bir araştırmacı, organizasyon veya ülke tarafından üretilen yayınların sayısını tanımlar. Atıf sayısı bir çalışmanın diğer çalışmalar

tarafından ne kadar sık referans gösterildiğine karşılık gelir. Bağlantı gücü (etkileşim faktörü) ise bir derginin ortalama atıf sayısının etkileşimine dair fikir vermektedir.

Scopus veri tabanı üzerinden, “ecocinema” anahtar kelimesi doğrusunda “tüm alanlarda” yapılan taramada 522 bibliyometrik analiz verisi CSV dosya uzantısı olarak dışa aktarılmıştır. Yayınların bibliyometrik verileri; yazar/yazarlar, çalışma başlıkları, dergi başlıkları, atıf sayıları, bağlantı linkleri, yazarların bağlı oldukları kurumlar, ortaklıklar, ülkelerden oluşmaktadır. Çalışmada araştırma verilerinin belirlenmesi ve sonuçlarının arasındaki ilişki ağının görselleştirmesi için VOSviewer 1.6.20 yazılımı kullanılmıştır. VOSviewer bibliyometrik ağlar oluşturmak ve görselleştirmek için kullanılan bir yazılımdır. VOSviewer dışında Gephi, Leximancer gibi bibliyometrik yazılımlar da araştırmacılar tarafından sıklıkla kullanılmaktadır. VOSviewer paket yazılımının ücretsiz olması ve arayüz kullanımı bakımından nispeten daha rahat bir kullanım pratiği sağlaması nedeniyle tercih edilmiştir. Bu araştırmada veri tabanı olarak Scopus’un tercih edilme nedeni ise sosyal bilimler alanına dönük sayıca daha fazla veri setini kapsaması dolayısıyladır.

2.3. Araştırma Soruları

Ekosinema anahtar kelimesi doğrultusunda Scopus veri tabanında indexlenen yayınlarda;

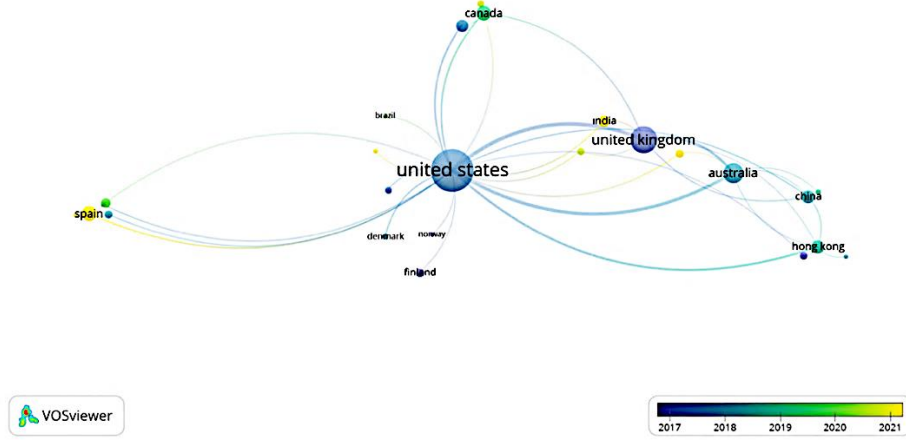
1. Ülkelerin atıf analizinde, en çok atıf olarak öne çıkan ülkeler hangileridir?
2. Yazar atıf analizinde, en çok atıf olarak öne çıkan yazarlar kimlerdir?
3. Atıf yapılan kaynaklar arasında, en çok ortak atıf olarak öne çıkan kaynaklar hangileridir?
4. Organizasyonların atıf analizinde, alanla ilgili en çok atıf olarak öne çıkan kurumlar hangileridir?
5. Bibliyografik doküman analizinde en çok atıf olarak öne çıkan çalışmalar hangileridir?
6. Yazarların anahtar kelimelerinin birlikte görülme analizinde, öne çıkan kelimeler hangileridir?
7. Yazarların ortak yazarlık analizinde, birlikte çalışma üreterek öne çıkan yazarlar kimlerdir?

3. Bulgular

3.1. Ülkelerin Atıf Analizi (Citation of Countries)

Ekosinema alanına yönelik ülke bazlı referans ağlarının bir haritasını ortaya koyabilmek için çalışmada, en az bir yayın üretmiş ve bir referans elde etmiş ülkeler çerçevesinde sınırlandırılmaya gidilmiştir. Bu daraltma sonucunda 46 ülkenin verisi listelenmiş ve VOSviewer programının yönlendirmesiyle aralarında ilişki saptanan 25 ülkenin görsel haritasına erişim sağlanmıştır. Programın yol gösterici uyarısı ile verilerin doğru bir şekilde işlenebilmesini sağlamak için 25 ülkenin verileri haritalandırılmıştır. Analiz birimi 25 ülkeyi baz alan bu haritada; 12 küme, 42 bağlantı ve 150 toplam bağlantı gücü kaydedilmiştir. En fazla belge üreten ABD 163 doküman 697 atıfa erişirken, 112 toplam bağlantı gücü elde etmiştir. Toplam bağlantı gücü 54 olan İngiltere, 72 doküman, 412 atıfla ABD’nin en yakın takipçisidir. ABD ve Birleşik Krallığı; 17 yayınlara 136 atıfa erişen Çin, 43 yayınlara 131 atıf alan Avustralya, 3 doküman, 110 atıf elde eden Japonya takip etmektedir.

Şekil 1. Ülkelerin Atıf Analizi

En yoğun biçimde bilimsel faaliyetler yürütmekte olan ülkelerin doküman sayıları, atıfları ve etki güçlerine ilişkin detaylı sonuçlar Tablo1’de gösterildiği şekildedir.

Tablo 3.

Doküman, Atıf ve Etkileşim Gücü

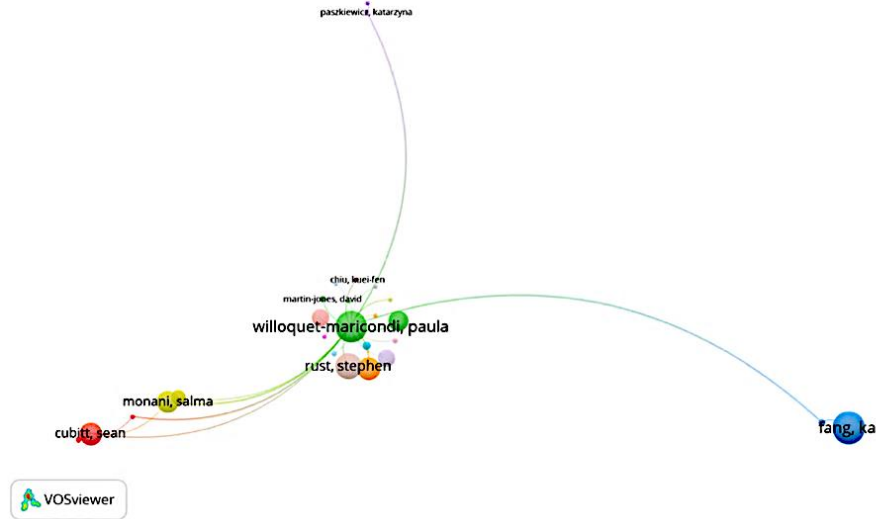
Ülke	Doküman	Atıf	Toplam bağlantı gücü
Amerika	163	697	112
İngiltere	72	412	54
Çin	17	136	9
Avustralya	43	131	43
Japonya	3	110	2
Kanada	23	36	10
İspanya	20	28	8
Hong Kong	15	22	18
Hindistan	13	21	5
İrlanda	13	57	7
İsveç	8	49	4
İtalya	6	11	4
Fransa	6	13	2

Almanya	8	9	2
Finlandiya	7	15	2
Nijerya	5	5	3
Danimarka	4	4	4
Brazil	2	4	4

3.2. Yazarların Atıf Analizi (Citation of Authors)

Atıf ağlarını tespit etmek üzere en az 2 yayın ve en az 5 atıf kriteri ile yazar atıf analizine dair ağ haritası çıkarılmış ve 433 yazar bu daraltma sonucunda 54 gözlem birimiyle sınırlandırılmıştır. Program tarafından birbiriyle ilişkisi tespit edilen 28 yazar/araştırmacının verileri haritalandırılmıştır.

Şekil 2.Yazarların Atıf Analizi

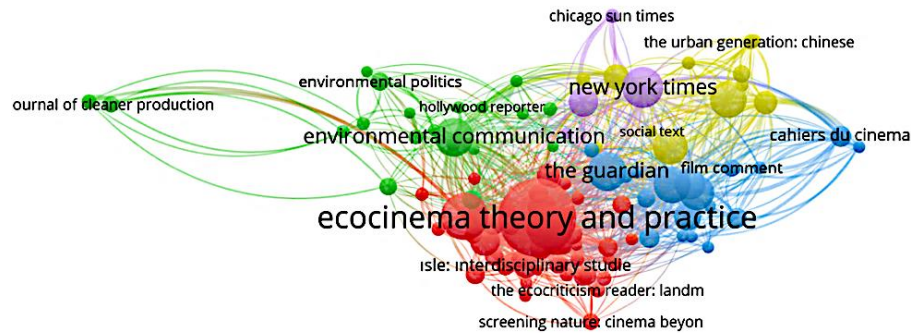
Atıf-yazar analizine dönük oluşturulan görsel ağ haritasında; 19 küme, 31 bağlantı ve 48 toplam bağlantı gücü tespit edilmiştir. Paula Willoquet-Maricondi 3 yayın, 105 atıf, 36 toplam bağlantı gücüyle alanda en çok atıf alan yazardır. Rust Stephen 8 yayın, 82 atıf, 3 toplam bağlantı gücüyle ikinci sırada yer alırken, Kai Fang ürettiği 2 yayınla 109 atıfa, 3 toplam bağlantı gücüne erişim sağlamıştır. Alanda 13 yayın üretmek konuya ilişkin en çok yayın üreten Pat Brereton; tüm üretiminden 67 atıf, 7 toplam bağlantı gücü elde ederek doküman sayısı bakımından lider konumdadır. Doküman sayısı bakımından ikinci sırada yer alan Kääpä Pietari ise; 10 yayın, 56 atıf, 3 toplam bağlantı gücü elde etmiştir. Üçüncü sırada yer alan Sean Cubitt ise 9 yayın, 68 atıf, 9 toplam bağlantı gücüyle haritalandırılmıştır.

3.3. Atıf Yapılan Kaynakların Ortak Atıf Analizi (Co- Citation of Cited Sources)

Çalışmanın bu aşamasında 16336 farklı analiz birimi (Sources), çalışma verilerine hakimiyet sağlamak adına 10 atıf alan çalışma özelinde daraltılmıştır. 195 analiz ögesi üzerinden yapılan analizde; 7 küme, 9078 bağlantı ve 51008 bağlantı toplam bağlantı gücüyle görsel haritalama elde edilmiştir. Bu analizde Stephen Rust, Salma Monani ve Sean Cubitt' in

editörlüğünde basılan “*Ecocinema Theory and Practice*” adlı kitap çalışması; 205 atıf, 2795 bağlantı gücüyle birinci sırada yer almaktadır. “Nature” dergisi yayınları 103 atıf, 2416 bağlantı gücüyle ikinci sırada listelenmiştir. Paula Willoquet-Maricondi editörlüğünü üstlenmekte olduğu “*Framing the World: Explorations in Ecocriticism and Film*” adlı kitap çalışması ise 96 atıf, 1650 toplam bağlantı gücüyle üçüncü sırada en çok atıf alan ortak kaynak olarak kaydedilmiştir. Ayrıca: New York Times 86, Environmental communication 77, The Guardian 79, ISLE: interdisciplinary studies in literature and environment 40, Cahiers du cinema 34 atıf ile görsel haritada öne çıkmıştır. Screen, Palgrave Studies In Media And Environmental Communication, ISLE, Nature, Cahiers du Cinema dergileri alanda en çok yayın üreten dergiler olarak bulgulanmıştır.

Şekil 3. Atıf Yapılan Kaynakların Ortak Atıf Analizi

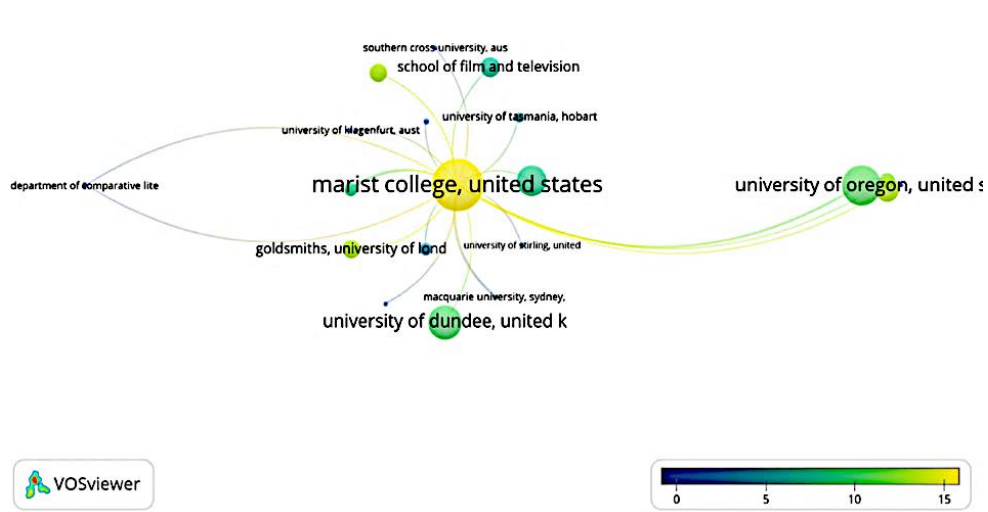

Bir ya da birkaç araştırmacının editörlüğünde yayımlanan ortak çalışmaların hem yazar atıf analizinde hem de ortak atıf analizlerinde yüksek bağlantı gücü ve atıf oranlarıyla ön sıralarda yer aldığı bulgulanmıştır. New York Times, The Guardian gibi prestiji medya-yayın organlarının da “Ekosinema” alanında yayımlar üretmekte olduğu ve ciddi bir bağlantı gücü elde ettiği gözlemlenmiştir. Cahiers du cinema, Environmental communication ve ISLE: interdisciplinary studies in literature and environment gibi dergiler de ortak atıf analizinde yazar ve araştırmacıların en sık başvurduğu kaynaklar arasında öne çıkmıştır.

3.4. Organizasyonların Atıf Analizi (Citation Analysis of Organizations)

Organizasyonlar arası atıflara dair ağ haritası oluşturmak üzere 439 organizasyon üzerinden analiz yapılmıştır. Bu analizde 1 organizasyon tarafından en az 2 çalışmanın yayımlanması ve bu çalışmalardan en az 1 atıf alınması kriteriyle daraltmaya gidilmiştir. Bu sınırlama neticesinde 54 gözlem birimine erişilmiştir. Programın yönlendirmesiyle aralarında ilişki bulunan 21 organizasyonun görsel haritası belirlenmiştir.

Şekil 4. Organizasyonların Atıf Analizi

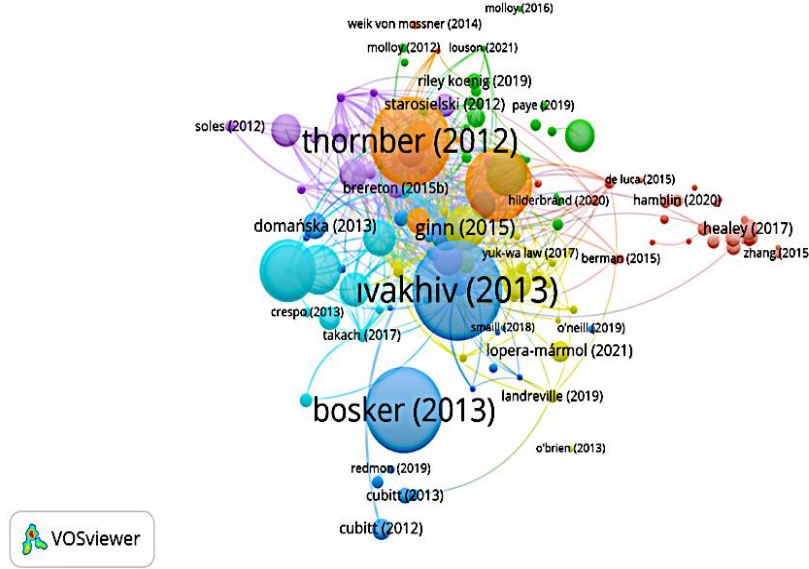

Bu doğrultuda Marist College-İngiltere ekosinema alanında ürettikleri 3 doküman ile 105 atıf alırken, The University of Oregon-ABD 7 doküman ile 73 atıf, University of Dundee- İngiltere ise 6 doküman ile 61 atıf olarak ilk üçte yer alan organizasyonlar arasında bulgulanmıştır. Ayrıca University of Melbourne-Avustralya 6 doküman üreterek 51 atıf almayı başaran organizasyonlar arasındadır. 21 organizasyonun analiz verisi ile yapılan bu haritalamada; 15 küme, 23 bağlantı, 31 toplam bağlantı gücü tespit edilmiştir

3.5. Bibliyografik Doküman Analizi (Bibliographic Coupling- Document)

Bibliyografik eşleşme, bağımsız iki araştırmanın, ortak bir dokümana atıf yapılması durumunu ifade etmektedir. Bu bağlamda en az 3 atıf alan dokümanların seçimi doğrultusunda 149 çalışma verisine erişim sağlanmıştır. Bu kez program analiz birimleri arasında 127 çalışma arasında bir ağ haritasının oluşturulması konusunda öneride bulunmuştur. Bu öneri doğrultusunda bir haritalandırma yapılmış ve haritada 7 küme, 2318 bağlantı, 5809 toplam bağlantı gücüne ulaşılmıştır.

Şekil 5. Bibliyografik Doküman Analizi

Bu ağ haritasında en yoğun bibliyografik eşleşme görülen yayımlar (doküman analiziyle benzer biçimde); 109 atıf ile Fang (2019), 107 atıf ile Ivakhiv (2013), 92 atıf Thornber (2012), 88 atıf ile Bosker (2013) olmuştur. Toplam bağlantı gücünün en yüksek gözlemlendiği çalışmalarda ise; Brereton (2015b) 729, Rust (2012c) 634, Brereton (2018) 456, Ivakhiv (2013) 354, Narine (2014) 269, (2015a) 242, Käätä (2018) 235 etkileşim güçleriyle izlenmiştir.

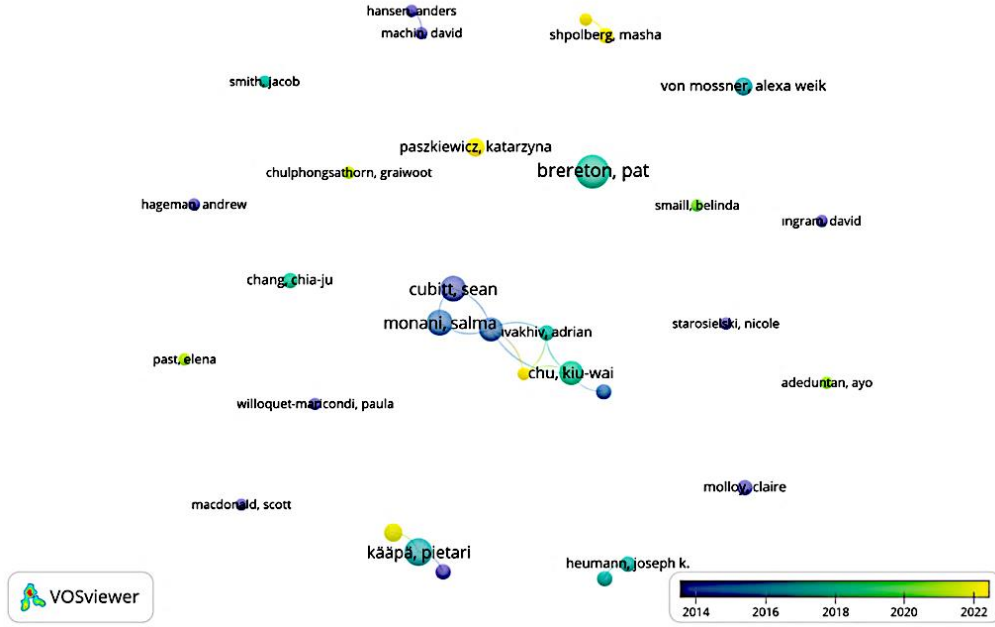
3.6. Kelimelerin Birlikte Görülme Analizi (Co- Occurrence, Author Keyword)

Bu analizde analiz tipi olarak co-occurrence seçilmiş ve analiz birimi olarak da “author keyword” seçilmiştir. Sık kullanılan 890 kelimenin sıklık ilişkisini daha net ortaya koymak amacıyla en az 2 kelimenin bir yazar tarafından kullanımına bakılmış ve 109 kelimenin yıllara göre sıklık analizi görselleştirilmiştir.

Şekil 7. Yazarların Ortak Yazarlık Analizi

Bu haritada özellikle ortak yayın faaliyetleri yürüten yazarların diğer yazarlara göre daha yüksek toplam bağlantı ve atıf elde etmekte oldukları gözlemlenmiştir. Stephen Rust, Salma Monani ve Sean Cubitt’in editoryal iş birliktelikleri bir kez daha yüksek bağlantı gücüyle dikkat çekmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Çalışmada “Ecocinema” anahtar kelimesi doğrultusunda Scopus veri tabanında yer alan çalışmaların dağılımı tablolar ve şekiller aracılığıyla görselleştirilerek haritalandırılmıştır. 2010-2024 yılları arasında yayımlanmış 522 çalışma verisine ulaşılmıştır. Scopus veri tabanında yer alan çalışmaların bibliyometrik verileri görsel haritalara dönüştürülmüş ve program destekli haritalar analiz edilerek yorumlanmıştır. Araştırmada; “ecocinema” anahtar kelimesi etrafında 230 makaleye, 154 kitap bölümüne, 70 kitaba, 40 derlemeye 19 editoryal yayına, 5 konferans bildirisine, 4 not verisine ulaşılmıştır. Veri setlerine göre “ecocinema” konusuna ilişkin; 506 yayın İngilizce, 7 yayın İspanyolca, 4 yayın Portekizce, 2 yayın Fransızca ve Çince, Lehçe, Boşnakça, Litvanyaca dillerinde 1’er yayın üretilmiştir. Çalışmaların 46 farklı ülkeden araştırmacı/yazarlar tarafından üretildiği kayıt altına alınmıştır.

Özellikle 2014 sonrası dönemde ekosinema alanına ilişkin yayıncılık faaliyetlerinde sayısal ciddi bir artış söz konusudur. Bu dönemde -stabil olarak olmasa da- üretilen yayınlar nicel olarak artma eğilimindedir. 2019 yılından sonra bu artma eğiliminde belli bir istikrara kavuşmuştur. Nitekim 2023 yılında üretim grafiği 71 yayınlı en yüksek seviyeyi görmüştür. Bu artma eğilimi “biyoçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı, uzun vadeli insan refahı ve sürdürülebilir kalkınma için biyoçeşitlilik ve ekosistem hizmetlerine yönelik bilim-politika arayüzünü güçlendirmeyi” (IPBES, 2024) amaçlayan IPBES’in kavramsal çerçevesinin yayımlandığı tarihten itibaren paraleldir. IPBES: Biyolojik Çeşitlilik ve Ekosistem Hizmetleri Üzerine Hükümetler Arası Bilim-Politika Platformu, devletler tarafından kurulmuş bağımsız bir hükümetlerarası organdır. Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) IPBES’e sekreteryaya hizmetleri sağlar ancak IPBES

bir Birleşmiş Milletler organı değildir. Ekosistem yapısında olumlu bir dönüşüm yakalamak, kırılabilirliği, antropojenik zararları azaltmak için IPBES; hem bilimsel hem de politik alanda ülkeler arası faaliyetler yürütmektedir.

Ülkeler arasında yapılan bibliyometrik haritada; ABD 163, Birleşik Krallık 72 yayınla lider konumdayken, Avustralya 43, Kanada 23, İspanya 20 yayınla diğer ülkelere göre daha fazla üretim faaliyetleriyle dikkat çeken ülkeler arasında listelenmiştir. Doküman, atıf sayıları ve toplam bağlantı güçleri bakımından sanat ve toplum bilimleri alanındaki 377 yayın, sosyal bilimler alanındaki 372 yayın, çevre bilimleri alanında 80 yayın ekosinema alanına ilişkin literatürü önemli ölçüde çerçevelemektedir. Atıf- yazar oran grafiğinde ise atıf sayısı bakımından alanda öncü çalışmaların da yazarları; Willoquet- Paula Maricondi, Pat Brereton, Sean Cubitt, Pietari Kääpä öne çıkmaktadır. Marist College-İngiltere ekosinema alanında ürettikleri 3 doküman ile 105 atıf alırken, The University of Oregon-ABD 7 doküman ile 73 atıf, University of Dundee- İngiltere ise 6 doküman ile 61 atıf alarak ilk üçte yer alan organizasyonlar arasındadır. Bibliyografik eşleşme görülen yayınların analizinde (doküman analiziyle benzer biçimde) toplam bağlantı gücünün en yüksek gözlemlendiği çalışmalar da Brereton, Rust, Ivakhiv, Kääpä gibi alanda muteber bir konumda olan isimlere aittir. Ayrıca ortak yayın faaliyetleri yürüten yazarların diğer yazarlara göre daha yüksek toplam bağlantı ve atıf elde etmekte oldukları tespit edilmiştir. Bir haritada daha alanda çalışmalarını dikkat çeken önemli yazar/araştırmacılarından; Stephen Rust, Salma Monani ve Sean Cubitt editöryal iş birlikleriyle yüksek bağlantı gücü elde ederek öne çıkmıştır. Screen, Palgrave Studies in Media And Environmental Communication, ISLE, Nature dergileri ise; yayıncılık faaliyetleriyle öne çıkmakta olan dergiler arasındadır. En sık kullanılan anahtar kelimelerde ise; “ecocriticism”, “environment”, “anthropocene”, “nature”, “film” kelimeleri tekrarlanan kelimeler arasında bulgulanmıştır.

Çalışma bulguları göstermektedir ki ekosinema, yirmi birinci yüzyılda akademik alanda daha çoğulcu ve bütünsel bir anlayışa kavuşmuş, tüm sinema tarihine ekolojik dikkatler üzerinden bakma anlayışıyla, tüm filmleri kapsamaya başlamıştır. Ancak alanda güçlü itirazlarıyla da dikkat çeken isimlerinden biri olan Adrian Ivakhiv’e göre; filmleri ekolojik olarak düşünmek, yalnızca doğa ile insan-doğa ilişkilerinin film içindeki temsillerini incelemek değildir (Ivakhiv, 2013, s.145). Ya da başka bir ifadeyle iklim iletişimi ve hedeflenen iklim temelli kültürel dönüşüm hareketi için sadece bu yeteli değildir. Film materyalinin üretim, dağıtım, tüketim ve bu yaşam döngüsünün her aşamasında üretilen yan etkilerini de kapsayacak şekilde eleştirilmesi; yeşil filmin, ekosinema ve de dolayısıyla iklim iletişiminin bir gereğidir. Ekosinema vasıtasıyla iklim iletişimi faaliyetleri de doğanın ve doğa canlılarının filmlerdeki temsil stratejileri dönüştürmeyi ve bilinçlilik oluşturmayı hedeflemektedir. Nitekim araştırmaya konu olan çalışmaların büyük bölümü, bu hedefle örtüşen özellikler göstermektedir.

İncelenen çalışmalarda doğanın kontrol edilebilir, insanmerkezci bayındır bir kaynak alanına indirgenmesinden; bütünleşik, ekomerkezci bir yaşam ağının nasıl kurgulanması gerektiğine kadar çeşitli merkez algılarının ve temsil yapılarının altı çizilmektedir. Önemli sayıda çalışmada ekolojikle uyumlu film pratiklerinin nasıl olması gerektiği tanımlanmaya, açıklanmaya ve ekosinema alanı çerçevesinde çalışılmaktadır. Çevreci prensiplerle, ekolojik prensipler üzerinden neyin “çevresel film” neyin “ekosinema” üretimi olabileceği tartışılmaktadır. Tartışmalı da olsa hemen her yayında karşılaşılan genel görüş; salt estetik duygular uyandıracak biçimde, “turistik” bir gözle deneyim alanı sunan sinema anlatılarının ekoloji ve iklim adına herhangi bir bilinç yaratmadığıdır. Sadece bir türün beğenilerine hizmet etmek için inşa edilen, adeta insanın estetik algısına hitap etmek için görevlendirilen sinema anlayışıyla ne çevre ne ekoloji ne de iklim

adına bir bilinç sağlanamaz. Bu nedenle de ekosinema yaklaşımı; doğanın bir “haz unsuru”, “estetik tatmin aracı” ya da “meditatif bir alan” olarak malzeme edilmesine dayanan, doğa betimlenmeleriyle örülü sinema kültürünü dönüştürmeyi hedeflemektedir. Alanda da yazar ve araştırmacıların bir kısmın bu kültür etrafında üretilen filmleri “çevresel film”, “çevreci film” olarak değerlendirirken, -Ivakhiv, Ingram, T.V. Reed, Berila- bir kısmı da -Rust, Monani, Cubitt, Brereton, Weik von Mossner- ekosinema üretiminin bir parçası olarak kabul etmektedirler. Genel olarak tüm araştırmacılar insanmerkezci sinema anlatılarının görsel- işitsel düzeyde doğayı ve doğa fikrini sömürdüğü algısı üzerinden, iklim iletişimi faaliyetlerini yürütmeye çalışmaktadır. Endüstrinin tüm sistem yapılarına alternatif, daha yeşil daha temiz üretim/dağıtım/pazarlama pratikleri önererek, insanmerkezci sisteme karşıt argümanlar geliştirerek, iklim lehine bir sinemanın koşullarını tesis etmeyi hedeflemektedir. Ekosinema iklim kültürünü yaygınlaştırmak adına kültürel alanda yürütülen mücadelenin önemli bir paydaşı, görev ortağıdır.

Doğa ve çevrenin sosyokültürel yapılar olarak tanınması, dönüşümsel bir ekolojik değişimin geliştirilmesi için kritik öneme sahiptir. Bibliyometrik haritası çıkarılan ve analizi yapılan çalışmalarda sıklıkla; sinemadaki sosyo-politik ve sosyo-ekonomik sistemlere meydan okuyabilecek kültürel algıların ve temsil yapılarının hatalı tarafları vurgulamaktadır. Bu bağlamda ekosinema alanında Hollywood Sineması uluslararası düzeyde özel bir ilgi ve dikkatle izlenmektedir. Çünkü Hollywood Endüstrisi araştırmacılar için sağlayacağı içerik bakımından hem sonsuz bir çalışma sahasıdır hem de tüm tartışmalı durumların protest vitrinidir. Söz konusu çalışmaların ortak ilgileri; doğanın temsil edilmesinde Hollywood ’un ihmalkarlıklarına, yanlış bilinç üretimi konusunda işlemiş olduğu günahlara; karatmalara, çarpıtmalara ilişkindir. Hollywood ’un ekosinema çerçevesinde nerede durduğu, hangi amaca hizmet ederek çevre, doğa, ekoloji temalı filmler üretmekte olduğu alanyazın içerisinde hala kanonik değildir. Konuya ilişkin tartışmalar devam etmektedir.

Araştırmaya dahil olan çalışmalar genel olarak; toplumların doğa ve çevreyi nasıl kavramsallaştırdığını ve bunlarla nasıl ilişkilendiğini, kopan bağlantıları, zihinsel örüntüleri ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. İnsan-doğa, kültür-doğa, madde-zihin, ruh-beden, doğa-çevre, yabancı-medeniyet gibi dikotomiler üzerine kurulan sosyo-kültürel, sosyo-politik yapıları eleştirerek, sistemi yeşil kültüre dönüştürmenin gereklerini ortaya koymaktadır. Çalışmalarda yoğun olarak filmlerdeki temsil sorunu; görsel-işitsel tasarımın yarattığı ekolojik travmalar, korkular, ekosistemin refahından sapılma, ekolojik adalet yoksunluğu, türcülük, biyoçeşitlilik konularının ele alınmakta olduğu gözlemlenmiştir. Üretim, dağıtım, pazarlama sistemlerinin, sinema salonlarının ve festivallerin yeşil ekonomilere uyumu konusunda daha az çalışma üretilmekte olduğu da yine verilerle kayıt altına alınmıştır. Ayrıca konuya ilişkin başka bir boşluk ve ihmal noktası da ulusal literatüre ilişkindir. Türkiye ’de TRDzinde indekslenen ekosinema çalışmalarına bakıldığında sadece 3 çalışmaya ulaşılmıştır. YÖKtez Merkezinin arşivinde ise sadece 2 doktora tezine rastlanmaktadır. Bu veriler ekosinema konusunun ulusal akademik alanda ne kadar geriden takip edildiğini imlemektedir.

Doğayı nesneleştirmesine ve sömürülmesine son vermek, sosyal ve ekolojik adaleti tesis etmek, ekolojik sürdürülebilirliği birlikte ele almak ve de medya ve sanat kanalları aracılığıyla yerleşik bir doğa bilincini ekomerkezci ilkeler etrafında inşa etmek ekoeleştirisinin, ekosinema ve iklim iletişiminin temel hedefleri arasındadır. Bu nedenle ekosinema yaklaşımı ve iklim iletişimi perspektifi açısından yaşam kültürlerindeki hatalı yapısal inşaları deşifre etmek ve yeni baştan düzenlemeye muhtaç kültürel alanı tanımlamak önemlidir. İklim sorununun ilişkin çözüm önerilerinin kültürel yaşama içkin birer parça haline gelebilmesi için, ekosistemi destekleyen

olumlayıcı politikaların içselleştirilmesi gerekmektedir. Gezegenin sürdürülebilirliğine destek olmak adına kültür anlatılarının ve iklim iletişimi faaliyetlerinin sorumluluk alanını ve kapsamı genişlemelidir. İklimin etkilerini zayıflatmak ve kontrol altına almak adına kültürel alanda da mücadele verilmelidir.

Ekoeleştiri ve ekosinema yaklaşımı da yüksek ekolojik fayda ölçütünde saptadığı görev ve sorumluluk alanlarından uzaklaşmadan, alışılmadık kavrayışlar geliştirmeye ve ekolojik araştırmaların kapsamını kültürel olarak genişletmeye devam etmektedir. Nispeten daha az çalışmada rastlanan; sinemadaki üretim ve dağıtım ağlarının ekolojik olarak dönüştürülmesi konusu da yeni araştırmacılar için doldurulması beklenen bir boşluk olarak tespit edilmiştir. Keza sinemada disiplininde yeni ufukların doğması; yeşil üretim/tüketim/dağıtım koşullarının ve temsil stratejilerinin tartışılmasıyla beraber “sürdürülebilir film”, “sürdürülebilir festival” gibi alt başlıkların kültürel alana taşınması olumlu bir gelişmedir. Bilimsel alandaki izdüşümü de gecikmeden şekillenmeye başlayacaktır.

Öte taraftan çalışmaya getirilen sınırlılıklar bağlamında elde edilen tüm sonuçların da birtakım handikaplı, kısıtlı tarafları da vardır. Çalışma özelinde yalnızca Scopus veri tabanında taranan çalışmalara yer verilmesi, Web of Science, YÖK Tez Arşivi, Dergipark gibi uluslararası ve ulusal arşivlerdeki bilimsel çalışmalara dönük analiz verilerine yer verilmemesi bu çalışmanın en önemli sınırlılığdır. Benzer bir çalışma Web of Science, Google Scholar, Dergipark/ULAKBİM veri tabanları üzerinden de yapılabilir ve çalışma çıktıları karşılaştırılarak yeni araştırma bulgularına erişim imkânı sağlanabilir. Bu bağlamda alana ilgi duyan ve gelişmeleri takip etmeye çalışan araştırmacılar; ekosinema alanına ilişkin yayınların dağılımına farklı indeksler üzerinden da bakarak karşılaştırmalı bir analiz ortaya koyabilirler. Bu tarz bir çalışma, ekosinema veri arşivi konusunda, özellikle farklı mecraların (ulusal ve uluslararası) nasıl bir bilimsel üretimi takip etmekte olduğunu konusunu aydınlatacağı için, bilim dünyasına önemli katkılar sağlayabilir. Çünkü her geçen gün ekosinema menziline daha da genişleterek; “filmcilik” pratiklerini dönüştürmeye, yeni teknikler, çözüm önerileri sunarak sinema sektörünü “yeşil” kültüre uyumlu hale getirmeye çalışmaktadır. İklim iletişiminin ekolojiyle uyumlanması adına ekosinema yaklaşımına daha geniş dikkatler ekseninde yaklaşılması, kültürel dönüşüm adına bilimsel yayıncılık faaliyetlerinin çeşitlenmesi adına önemlidir.

Extended Abstract

This study aims to evaluate climate communication activities through bibliometric analysis of scientific studies in the Scopus database in line with the keyword "ecocinema". For this purpose, the main problem of the study was determined as "what is the general situation and bibliometric analysis of ecocinema studies, which carry out important publishing activities in the cultural field on climate communication?". In the study based on the bibliometric mapping of ecocinema studies in the Scopus database; visual maps of countries, authors, organizations, publishers, collaborations, word groups of publications with higher citation rates and total linking power are analyzed.

Bibliometric datasets of publications consist of citation counts, author/authors, study titles, countries, affiliations, organizations, vocabulary groups and collaborations. This systematic study, which also chrono-logically groups the general trends in the literature, the relationships between data sets, and new research areas, shares findings on scientific publishing in the field of climate communication through visual maps. The evaluation of research data, the identification of a field of cinema with strong ecological connections, the determination of the direction in which the

subject is being discussed and the attention it is receiving, enable the identification and elimination of gaps in the field. In this respect, the study provides a framework for climate communication activities by interpreting important findings and results from an ecocritical perspective in a field whose institutionalization practice has only recently been shaped. As the climate crisis deepens, the study has a wide potential in terms of determining the attention and direction in which the ecocinema experience, which carries out activities on behalf of climate communication, is being discussed and deciphering the gaps and neglected topics in the cultural field.

Ecocriticism is a critical method that focuses on the welfare and sustainability of the ecosystem, rejects hierarchical structures based on human superiority, approaches all members of the ecosystem with the principle of equal value and adopts ecocentric principles. Today, the ecocinema approach, which builds all its main principles and literature techniques in line with the ecocritical method, is based on approaching all processes of the cinema discipline -production, distribution, consumption stages- from an ecological perspective. "Ecocriticism is ready to integrate -ecoliterature- into almost all standard disciplines. Ecocinema is a struggle to create a film production, consumption and distribution space that focuses on the potential of films to promote environmental sensitivity and sustainability, and an attempt to spread climate culture. Because the realization of the ecological transformation, which is expected to be internalized in the cultural sphere, can only be possible by re-evaluating and repairing the construction in cultural narratives. For this reason, what, how, for what purposes and how often films emphasize, both visually and aurally, are among the topics of ecocinema research. In the twenty-first century, ecocinema has gained a more pluralistic and holistic understanding in the academic field and has begun to include all films with the understanding of looking at the entire history of cinema through ecological considerations.

According to the research findings, 230 articles, 154 book chapters, 70 books, 40 reviews, 19 editorial publications, 5 conference proceedings, 4 note data were reached around the keyword "ecocinema". These studies are 506 publications in English, 7 in Spanish, 4 in Portuguese, 2 in French, 1 each in Chinese, Polish, Bosnian, Lithuanian; produced with the contributions of researcher authors from 34 different countries. It is seen that publications on ecocinema have shown an increasing trend especially after 2019. Especially in the period after 2014 -although not stably- the publications produced show a tendency to increase quantitatively. In the bibliometric map made between countries; While the USA is the leader with 163 publications, the United Kingdom is the leader with 72 publications, Australia is listed among the countries that attract attention with more production activities than other countries with 43, Canada 23, Spain 20 publications. Doküman, atıf sayıları ve toplam bağlantı güçleri bakımından sanat ve toplum bilimleri alanındaki 377 yayın, sosyal bilimler alanındaki 372 yayın, çevre bilimleri alanında 80 yayın ekosinema alanına ilişkin literatürü önemli ölçüde çerçevelemektedir. Atıf- yazar oran grafiğinde ise atıf sayısı bakımından alanda öncü çalışmaların da yazarları; Willoquet- Paula Maricondi, Pat Brereton, Sean Cubitt, Pietari Kääpä öne çıkmaktadır. Marist College-İngiltere ekosinema alanında ürettikleri 3 doküman ile 105 atıf alırken, The University of Oregon-ABD 7 doküman ile 73 atıf, University of Dundee- İngiltere ise 6 doküman ile 61 atıf alarak ilk üçte yer alan organizasyonlar arasındadır. Bibliyografik eşleşme görülen yayınların analizinde (doküman analiziyle benzer biçimde) toplam bağlantı gücünün en yüksek gözlemlendiği çalışmalar da Brereton, Rust, Ivakhiv, Kääpä gibi alanda muteber bir konumda olan isimlere aittir.

The main goals of ecocriticism, ecocinema and climate communication are to end the objectification and exploitation of nature, to establish social and ecological justice, to address

ecological sustainability together, and to build an established nature consciousness around ecocentric principles through media and art channels. Therefore, from the perspective of ecocinema and climate communication, it is important to decipher faulty structural constructions in living cultures and to define the cultural space in need of reorganization. In order for the proposed solutions to the climate problem to become an intrinsic part of cultural life, affirmative policies that support the ecosystem must be internalized. In order to support the sustainability of the planet, the area and scope of responsibility of cultural narratives and climate communication activities should be expanded. There should be a cultural struggle for climate.

The ecocriticism and ecocinema approach continues to develop unconventional insights and culturally expand the scope of ecological research, without moving away from the areas of duty and responsibility it has identified in terms of high ecological benefit. The issue of the ecological transformation of production and distribution networks in cinema, which is found in relatively few studies, has also been identified as a gap to be filled by new researchers. Likewise, it is a positive development that new horizons have emerged in the discipline of cinema; with the discussion of green production/consumption/distribution conditions and representation strategies, sub-headings such as "sustainable film" and "sustainable festival" have moved into the cultural field. Its projection in the scientific field will begin to take shape without delay.

Kaynakça

- Anderson, R. C. (1975). Reflections: ecocinema: a plan for preserving nature. *BioScience*, 25(7),452-452.
- Berila, B. (2010). Environmental justice documentaries and robert redford's 'the horse whisperer' and 'a river runs through it', P. W.Maricondi (Editör), *Framing the world: explorations in ecocriticism and film*, 116-132, USA: University of Virginia Press.
- Borgman, C. L. & Furner, J. (2002). Scholarly communication and bibliometrics, *Annual Review of Information Science and Technology*, 36(1), 2-72. <https://doi.org/10.1002/aris.1440360102>
- Chu, K. (2016). Ecocinema. *Journal of Chinese Cinemas*, 10 (1), 11-14. doi:10.1080/17508061.2016.1142728
- Cubitt, S. (2005). *Eco media*. Amsterdam, New York: Rodopi.
- Dinvar Pekşen, G. (2023). Ekoeleştiri-ekosinema: Hollywood bilimkurgu sinemasında doğa ve iklim izlekleri, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir.
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., and Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 285-296.
- EMA (2024). Environmental Media Award resmî web sitesi, <https://www.green4ema.org/ema-awards-call-for-entries> (Erişim Tarihi: 28. 06. 2024)
- Ingram, D. (2010). *The jukebox in the garden: ecocriticism and American popular music since 1960*, Amsterdam- New York: Rodopi.

IPBES (2024). <https://www.ipbes.net/about>

Ivakhiv, A. (2013). *Ecologies of the moving image: cinema, affect, nature*. Waterloo: Wilfrid Laurier University Press.

Kääpä, P. (2014). *Ecology and contemporary Nordic Cinemas: from nation- building to ecocosmopolitanism*, İngiltere: Bloomsbury Publishing Inc.

Lawani, S. M. (1981). Bibliometrics: Its Theoretical Foundations, Methods and Applications. *Libri*, 31(1). <https://doi.org/10.1515/libr.1981.31.1.294>

Macdonald, S. (2013). The ecocinema experience. S. Rust, S. Monani and S. Cubitt (Editörler), *Ecocinema theory and practice*, 17-41, New York: Routledge.

Mitman, G. (2009). *Reel nature: America's romance with wildlife on film*. Seattle: University of Washington Press.

Oppermann, S. (2012). Ekoeleştiri: çevre ve edebiyat çalışmalarının dünü ve bugünü. S. Oppermann (Editör), *Ekoeleştiri: çevre ve edebiyat içinde*, s. 9-57. Ankara: Phoenix.

Patra, S. K., Bhattacharya, P. & Verma, N. (2006), Bibliometric study of literature on bibliometrics, *DESIDOC Journal of Library & Information Technology*, 26(1), 27-32. <http://dx.doi.org/10.14429/dbit.26.1.3672>

Rust S., Monani S. (2013). Introduction: cuts to dissolves-defining and situating ecocinema studies. S. Rust, S. Monani and S. Cubitt (Editörler), *Ecocinema theory and practice içinde*, 1-13, New York: Routledge.

Shriver-Rice, M. and Vaughan, H. (2020). What is environmental media studies? *Journal of Environmental Media*, 1 (1), 3-13. https://www.academia.edu/41958235/What_is_Environmental_Media_Studies (Erişim Tarihi: 11.06.2024)

Wallace, A. B. (1994). What is Ecocriticism?, *Defining Ecocritical Theory and Practice: Sixteen Position Papers from the 1994 Western Literature Association Meeting*'de sunulan bildiri. (Erişim Tarihi: 22.06.2024) https://www.asle.org/wpcontent/uploads/ASLE_Primer_DefiningEcocrit.pdf

Willoquet-Maricondi, P. (2010). *Shifting paradigms from environmentalist films to ecocinema*, P. W. Maricondi (Editör), *Framing the world: explorations in ecocriticism and film*, 43-61, USA: University of Virginia Press.

Destekleyen Kurum/Kuruluşlar: Herhangi bir kurum/kuruluştan destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması: Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.